

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Zeeburgereiland 2016

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

13 september 2016 / projectnummer: 3147

1. Hoofdpunten voor het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Amsterdam wil de Sluisbuurt, de Bedrijvenstrook en de Baaibuurten Oost en West op Zeeburgereiland herontwikkelen. De bestemmingsplannen moeten ruimte bieden aan o.a. woningbouw, scholen, winkels en maatschappelijke voorzieningen. Ter onderbouwing van de bestemmingsplannen wordt een MER opgesteld. De gemeenteraad van Amsterdam is bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ geeft in dit advies aan wat de reikwijdte en het detailniveau dienen te zijn van het op te stellen milieueffectrapport (MER) en beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming over de bestemmingsplannen het MER in ieder geval een beschrijving en onderbouwing moet bevatten van:

- de duurzaamheidsambities voor het voornemen, vertaald in zo concreet mogelijke toetsbare criteria voor de vergelijking van alternatieven en varianten;
- het lokale woon- en leefmilieu in relatie tot de stedelijke verdichting en de effecten van het voornemen hierop;
- de fasering van de ontwikkelingen en de wijze waarop rekening zal worden gehouden met tijdelijke milieueffecten;
- de effecten van het voornemen, specifiek de hoogbouw, op het landschap en de ruimtelijke kwaliteit. Maak hiervoor gebruik van visualisaties.

Het MER voor Zeeburgereiland wordt opgesteld ten behoeve van besluitvorming over meerdere bestemmingsplannen, die nog niet allemaal tot op hetzelfde detailniveau worden uitgewerkt. Dat betekent dat het MER niet voor alle deelgebieden hetzelfde detailniveau zal hebben en op meerdere momenten in de besluitvorming een rol zal spelen. Daarnaast kan het MER in de bredere context van de ontwikkeling van Zeeburgereiland een belangrijke rol vervullen als communicatiemiddel en richting geven aan het proces van planvorming en verdere uitwerking en aanbesteding. Het MER geeft immers voor deze ontwikkeling een totaalbeeld van effecten, kansen en risico's en kan sturend zijn voor keuzes, maatregelen en/of randvoorwaarden voor de verdere uitwerking, om daarmee ambities (vooral voor duurzaamheid) te behalen.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de "Notitie reikwijdte en detailniveau MER Zeeburgereiland 2016" (hierna notitie R&D). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie, haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl door in het zoekvak projectnummer [3147](#) in te vullen.

2. Doel, beleidskader en besluitvorming

2.1 Doelen en ambities

De aanleiding voor het voornemen, inclusief de ontwikkelingen in het beoogde ruimtelijke programma voor Zeeburgereiland, is in de notitie R&D omschreven. In 2008 is reeds een MER opgesteld voor de ontwikkeling van Zeeburgereiland. Op basis daarvan is voor een deelgebied, de Sportheldenbuurt, een bestemmingsplan vastgesteld. Voor de overige deelgebieden is dat nog niet gebeurd. Uit hoofdstuk 1 en 2 van de notitie R&D blijkt dat zich sinds 2008 ontwikkelingen hebben voorgedaan die hebben geleid tot een wijziging van het voornemen voor de overige deelgebieden. Door toenemende vraag naar woningen wordt nu uitgegaan van een groter aantal woningen en een grotere oppervlakte bedrijven.

Geef in het MER een toelichting op de ontwikkelingen en onderbouw daarmee de wijziging van het voornemen.² Hiervoor kan ook gebruik worden gemaakt van het eerdere MER uit 2008. Geef in het MER aan welke doelen de gemeente heeft voor de herontwikkeling van Zeeburgereiland in relatie tot de doelen voor de gemeente als geheel. Ga ook in op de actuele regionale behoefte aan stedelijke functies aan de hand van de Ladder van duurzame verstedelijking.³

In de notitie R&D wordt ook ingegaan op de 'Agenda Duurzaamheid 2015' en de Structuurvisie Amsterdam 2040'. Werk in het MER uit welke duurzaamheidsambities uit deze documenten van toepassing zijn voor Zeeburgereiland en hoe het beleid tot intensivering van het grondgebruik in de stad vorm krijgt. Bepaal vanuit deze ambities voor zover mogelijk toetsbare criteria waarop het voornemen en de alternatieven beoordeeld zullen worden. Deze beoordeling kan relevante informatie opleveren voor de besluitvorming over de bestemmingsplannen en/of voor de verdere uitwerking en aanbesteding.

2.2 Beleidskader

In de notitie R&D is ingegaan op het gemeentelijke beleidskader en recente ontwikkelingen daarin. Geef in het MER ook aan welk landelijk en provinciaal beleid en welke wet- en regelgeving relevant zijn voor Zeeburgereiland. Beschrijf welke randvoorwaarden en uitgangspunten hieruit voortkomen en wat de consequenties voor (onderdelen van) het voornemen zijn.

² In verschillende zienswijzen wordt een nadere onderbouwing gevraagd van de uitbreiding van het programma en het voornemen om hoogbouw (tot 50 woonlagen) te realiseren.

³ Deze ladder, vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (2012), verplicht overheden er toe bepaalde ruimtelijke plannen te motiveren volgens een aantal stappen waarin de volgende vragen beantwoord moeten worden:

- is er sprake van een actuele regionale behoefte?
- is (een deel van) de behoefte op te vangen binnen bestaand stedelijk gebied
- is er een nieuwe locatie die multimodaal ontsloten kan worden voor de resterende behoefte?

2.3 Te nemen besluiten

Geef in het MER inzicht in de te nemen besluiten en de rol van de m.e.r.-procedure daarin. Uit de Notitie R&D komt naar voren dat dit MER ook zal dienen voor bestemmingsplannen die pas later in de tijd worden vastgesteld. Geef aan hoe in het MER wordt omgegaan met de onzekerheden die daar uit voortvloeien:

- Hoe wordt gezorgd dat het MER inzicht geeft in de milieuruimte voor zowel de ontwikkelingen op korte termijn (Sluisbuurt en Bedrijvenstrook) als op langere termijn (Baaibuurt en Oost en West);
- Hoe wordt gezorgd dat deze informatie actueel blijft en gebruikt kan worden voor later vast te stellen bestemmingsplannen.

Geef aan hoe de ontwikkelingen worden gemonitord, in welke situaties nieuwe informatie zal worden verzameld en in hoeverre bijstelling van het voornemen aan de orde kan zijn.

3. Referentie, voornemen en alternatieven

3.1 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Onder de autonome ontwikkeling wordt verstaan: toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied, waaronder dat deel van de reeds bestemde en vergunde ruimte dat met grote zekerheid op korte termijn ingevuld wordt. Activiteiten waarover nog geen besluit is genomen horen in principe niet tot de autonome ontwikkeling. Uitzondering hierop kunnen activiteiten zijn in het studiegebied waarvan de kans groot is dat deze in de nabije toekomst gerealiseerd worden. Als hierin belangrijke onzekerheden of faseringen worden onderkend die van invloed zijn op (het milieu op) Zeeburgereiland kunnen die als scenario in het MER worden beschreven. Geef in het MER duidelijk aan welke ontwikkelingen wel en niet tot de autonome ontwikkeling behoren.

Deze beschrijving is niet alleen van belang als referentie voor de te verwachten milieueffecten, maar ook om inzicht te geven in de huidige en in de toekomst autonoom verwachte beschikbare milieuruimte voor nieuwe ontwikkelingen in het plangebied. Geef voor de verschillende milieufactoren de kaders aan waarbinnen de gewenste ontwikkelingen dienen te passen.

3.2 Voornemen

Het is nog niet duidelijk op welke wijze de voorgenomen activiteiten in de bestemmingsplannen worden vastgelegd. Indien de gemeente ervoor kiest om (voor een deel) de activiteiten met een definitieve eindbestemming op te nemen in de bestemmingsplannen, moet het MER een daar op aansluitend detailniveau bevatten. Bij een "globaal eindplan" dient het accent in het MER te liggen op de milieurandvoorwaarden waarbinnen de ontwikkeling dient te passen. Bij een meer gedetailleerd plan is een meer gedetailleerde effectbeschrijving mogelijk en kunnen de effecten getoetst worden aan de milieurandvoorwaarden (zie ook hoofdstuk 4).

Ga bij de bepaling van de milieugevolgen uit van de maximale mogelijkheden die de bestemmingsplannen zullen bieden, inclusief eventuele flexibiliteitsbepalingen. Voor onderdelen waarover nog niet op korte termijn een besluit (eindbestemmingsplan) wordt genomen kan in het MER met bandbreedtes worden gewerkt.

3.3 Alternatieven/varianten

In de notitie R&D is aangegeven dat twee alternatieven worden ontwikkeld waarbij alleen gevarieerd wordt in de omvang van het programma. Onderbouw in het MER de gekozen alternatieven en/of varianten.

De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van alternatieven en varianten de ambities ten aanzien van duurzaamheid een herkenbare plaats te geven. Dat houdt in dat niet alternatieven zich niet alleen onderscheiden in het te realiseren programma, maar dat ook onderzocht wordt hoe een bepaald programma kan samengaan met de duurzaamheidsambities. Dit inzicht kan gebruikt worden voor het optimaliseren van het voornemen vanuit bijvoorbeeld klimaatbestendigheid, ruimtelijke en ecologische kwaliteit of duurzaamheid.

4. Milieueffecten

4.1 Algemeen

Maak bij de beoordeling van het voornemen en alternatieven/varianten onderscheid tussen doelrealisatie (zie paragraaf 2.1 van dit advies) en milieueffecten.

Het detailniveau van het MER moet aansluiten bij het detailniveau van het plan waarover besluitvorming plaatsvindt. Dat betekent dat het detailniveau van de effectbeoordeling in het MER per deelgebied kan verschillen, omdat de plannen niet voor alle deelgebieden op hetzelfde detailniveau zijn uitgewerkt. Voor deelgebieden waarvoor de bestemmingsplannen nog niet gedetailleerd zijn uitgewerkt kan gebruik worden gemaakt van bandbreedtes.

Het MER moet inzicht bieden in de (bandbreedte van) milieueffecten van het totale voornemen. Het MER moet niet alleen duidelijk maken in hoeverre het totale voornemen haalbaar is binnen de wettelijke kaders, maar ook inzicht bieden in de milieukwaliteit beneden normen en grenswaarden. Wanneer eenvoudig is aan te tonen dat zich geen knelpunten zullen voordoen kan volstaan worden met onderzoek op hoofdlijnen. Bij (mogelijke) knelpunten moet gedetailleerder gerekend worden om zicht te krijgen op de problematiek en mogelijke maatregelen.

Geef in het MER de begrenzing van het studiegebied aan. De begrenzing moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich buiten het plangebied voordoen. Beschrijf zowel de effecten van het voornemen op het studiegebied als de effecten van bestaande of geplande activiteiten in het studiegebied op het voornemen.

Onderbouw in het MER de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven.

4.2 Tijdelijke milieueffecten

De periode waarbinnen de verschillende planonderdelen zullen worden gerealiseerd in (de buurt van) gedeeltelijk reeds bestaand stedelijk gebied is lang. Dit kan betekenen dat reeds bewoonde delen gedurende meerdere jaren tijdelijk extra milieueffecten ondervinden (bijvoorbeeld geluidhinder of extra fijnstofemissies door heien en bouwverkeer). Geef daarom in het MER aan hoe wordt omgegaan met de fasering en de uitvoering van de verschillende onderdelen van het initiatief en wat dit betekent voor tijdelijke effecten. Geef aan met welke maatregelen tijdelijke effecten kunnen worden voorkomen of beperkt.

4.3 Verkeer

Beschrijf de manier waarop het plangebied uit de verschillende richtingen bereikt kan worden per OV, fiets, personenauto en vrachtauto. Onderbouw hoe de prognoses van het verkeer tot stand zijn gekomen. Geef daarbij een indicatie van de nauwkeurigheid van de prognoses.

Geef in een tabel en op een kaart aan wat de verkeersintensiteit is op de belangrijkste wegvakken. Doe dat voor de verschillende alternatieven voor de maatgevende periode van het etmaal (de spitsen) en voor de periodes die relevant zijn om de geluidhinder en de effecten op de luchtkwaliteit te bepalen. Geef aan waar mogelijk knelpunten ontstaan in de afwikkeling van het verkeer en ga in op de mogelijkheden om eventuele knelpunten op te lossen. Beschrijf de ontwikkeling van de verkeersveiligheid ten gevolge van het voornemen en de alternatieven.

Beschrijf de keuzes die bij de stedenbouwkundige invulling zijn gemaakt in relatie tot de wenselijkheid de hoogste dichtheden te concentreren rond de haltes voor het openbaar vervoer. Geef aan hoe het parkeren voor de diverse ritmotieven (werk-woon, sociaal etc.) wordt geregeld.

Beschrijf de wijze waarop het fietsverkeer bevorderd wordt en of dit tot knelpunten leidt.

4.4 Wonen leefmilieu

4.4.1 Luchtkwaliteit

Het project Zeeburgereiland is in het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit) opgenomen. Laat in het MER zien dat het huidige voornemen past binnen hetgeen is aangemeld bij het NSL.

Geef in het MER inzicht in de effecten van het voornemen op de omgeving en geef aan op welke wijze huidige situatie en ontwikkelingen in de omgeving van invloed zijn op het voornemen (dat wil zeggen, de “milieuruimte” voor het voornemen). Ga hierbij uit van het jaar van de besluitvorming en 10 jaar later. Breng de effecten op de concentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ in beeld, ook onder de grenswaarden. Maak daarbij gebruik van berekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. Het detailniveau van het MER moet aansluiten bij het detailniveau van het plan. Dat betekent dat het detailniveau van de effectbeoordeling per deelgebied kan verschillen, omdat de plannen niet voor alle deelgebieden op hetzelfde detailniveau zijn uitgewerkt.

Het toetsingskader wordt gevormd door de Wet milieubeheer en onderliggende regelingen. Houd hierbij tevens rekening met het gemeentelijk beleid ten aanzien van luchtkwaliteit (Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit Amsterdam). Ga uit van actuele achtergrondconcentraties en emissiefactoren. Onderbouw de gehanteerde uitgangspunten.

Afhankelijk van het aantal m² bedrijvigheid binnen milieucategorie 3 in de bedrijvenstrook, moet onderbouwd worden hoe deze bedrijvigheid wordt meegenomen in de berekeningen luchtkwaliteit.

4.4.2 Geluid

Beschrijf de geluidbelasting (ook onder de grenswaarden) op het plangebied ter hoogte van woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen ten gevolge van relevante wegen. Doe dit voor het jaar van besluitvorming en 10 jaar later. Ga ook in op de effecten van de verkeersaantrekkende werking van het voornemen binnen het plangebied en op de omgeving. Zoals wordt aangegeven in de notitie R&D zal de nadruk komen te liggen op wegverkeerslawaai. Er zal ook aandacht worden besteed aan industrielawaai, railverkeerslawaai, scheepvaartlawaai en cumulatie van geluid.

Ga voor industrielawaai in op de situatie van nabijgelegen geluidzones (Cruquius, Oostelijk Havengebied) en de effecten daarvan op het plangebied. Geef ook aan welke geluidbelasting is te verwachten vanwege de bedrijvenstrook op de gevels van de woningen in de Sportheldenbuurt.

Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Wet geluidhinder en onderliggende regelingen. Toets de afzonderlijke geluidbelastingen aan de wettelijke (voorkeurs)grenswaarden en aan het gemeentelijk geluidbeleid. Onderbouw de gehanteerde uitgangspunten. Het detailniveau van het MER moet aansluiten bij het detailniveau van het plan. Dat betekent dat het detailniveau van de effectbeoordeling per deelgebied kan verschillen, omdat de plannen niet voor alle deelgebieden op hetzelfde detailniveau zijn uitgewerkt. Geef waar mogelijk aan voor hoeveel woningen eventueel een hogere waarde moet worden aangevraagd. Ga in op mogelijke mitigerende maatregelen en de effecten daarvan.

4.4.3 Leefomgevingkwaliteit

De herontwikkeling biedt kansen om een aantrekkelijk nieuw stedelijk gebied te creëren. Daarentegen kan verdichting van het plangebied en realisatie van hoogbouw ook op gespannen voet staan met de kwaliteit van de leefomgeving. Geef aan welke combinaties van maatregelen kunnen worden toegepast ten behoeve van het leefklimaat: milieuhinderbeperking, kwaliteit van de openbare ruimte, groenvoorzieningen, stille (binnen)gebieden, voorkomen van windhinder en hitte-eilanden, creëren van schaduwplekken, bevorderen van sociale veiligheid en levendigheid.

4.4.4 Gezondheid

Ga in op de effecten van het voornemen op de volksgezondheid op basis van bestaande dosis-effectrelaties voor luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, barrièrewerking en de aspecten genoemd onder § 4.4.3 van dit advies. Houd hierbij rekening met het gegeven dat ook onder de wettelijk vastgestelde normen en grenswaarden gezondheidseffecten kunnen optreden. Beschrijf bij welke woningen sprake kan zijn van een nadelig effect op de gezondheid vanwege geluidhinder, luchtkwaliteit of externe veiligheidsrisico's en geef aan waar sprake is van een optelling van verschillende aspecten. Beoordeel bij deze woningen de totale gezondheidssituatie, kwalitatief of zo mogelijk via een kwantitatieve methode. Laat in relatie tot de blootstelling zien waar en hoeveel gevoelige objecten of personen zich bevinden. Geef aan welke maatregelen de gezondheidsrisico's zoveel mogelijk kunnen beperken of voorkomen.

De zienswijze van de GGD Amsterdam bevat verschillende aanbevelingen ten aanzien van de te hanteren beoordelingscriteria en mogelijkheden om het voornemen vanuit het oogpunt van volksgezondheid te optimaliseren. De Commissie adviseert hiermee rekening te houden.

4.5 Natuur

4.5.1 Gevolgen voor beschermde gebieden

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en het Nationaal Natuur Netwerk (NNN).⁴ Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Ook als het voornemen niet in of direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben voor een beschermd gebied (externe werking).

Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden.

⁴ Let op: naast Natura 2000- en NNN-gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998) en beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied grenst niet rechtstreeks aan Natura 2000-gebied. Wel ligt op korte afstand het Natura 2000-gebied Markermeer-IJmeer. Mogelijk kan het voornemen leiden tot toename van verstoring van dit gebied. Op grotere afstand liggen diverse Natura 2000-gebieden waar stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten voorkomen zoals Naardermeer, Bots-hol en IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Het voornemen kan leiden tot toename van depositie op deze en mogelijk andere gebieden.

Onderzoek in het MER of er significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden zijn. Ga daarbij in op zowel de nu voorliggende bestemmingsplannen als op het voornemen als geheel. Gebruik in dit geval de huidige feitelijke situatie als referentie. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in cumulatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor de Natura 2000-gebieden, geldt dat een Passende beoordeling opgesteld moet worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Deze Passende beoordeling dient deel uit te maken van het MER.

Onderzoek, indien van toepassing, in de Passende beoordeling of, eventueel met mitigerende maatregelen, de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.⁵ Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast of de zogenaamde ADC-toets⁶ met succes wordt doorlopen.

Nationaal Natuur Netwerk (voorheen Ecologische hoofdstructuur)

Beschrijf voor de NNN-gebieden de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft.

4.5.2 Gevolgen voor beschermde soorten

Geef in het MER aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in en rondom en plangebied. Geef aan hoe het bouwprogramma en het daaropvolgende gebruik van Zeeburgereiland ingrijpt op de ontwikkeling van de natuur. Leg hierbij de nadruk op de soorten die door de Flora- en faunawet beschermd zijn. Geef aan hoe ná de bouwfase habitats en soorten zich verder kunnen ontwikkelen binnen het plangebied. Geef indien verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

⁵ Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

⁶ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

4.6 Bodem

Beschrijf in het MER de bodemopbouw en de locatie, aard en omvang van aanwezige bodemverontreiniging. Geef aan welke ingrepen nodig zijn om het gebied geschikt te maken voor de bouw van woningen, kantoren en voorzieningen en aanleg van infrastructuur.

Geef aan hoeveel grondverzet nodig zal zijn voor het bouwrijp maken en of de grondbalans gesloten zal zijn.

4.7 Water

Beschrijf het huidige en het toekomstig te realiseren waterhuishoudingsstelsel, alsmede hoe het watersysteem kan bijdragen tot een hogere kwaliteit van de leefomgeving. Beschrijf in het MER wat de effecten van het voornemen zijn op de waterafvoer, de waterveiligheid en op de waterbergingsopgave.⁷

Geef een beschrijving van de te verwachten waterkwaliteit en eventueel benodigde maatregelen om te voldoen aan gestelde normen. Geef aan hoe aan de ecologische functie van het watersysteem invulling wordt gegeven.

Geef in het MER de omvang en reikwijdte aan van effecten op de grondwaterstand door bemaling in de aanlegfase en door bebouwing en (eventuele) bemaling na realisatie van de plannen. Geef aan of dit kan leiden tot zettingen en schade aan bestaande bebouwing.

4.8 Landschap en ruimtelijke kwaliteit

Het voornemen zal het stadsbeeld en de beleving ervan vanuit het omringende (stedelijke) landschap aanzienlijk veranderen mede gezien de voorgenomen bouw van 5 tot 50 bouwlagen.⁸ Om de gevolgen van het voornemen in beeld te brengen adviseert de Commissie om als vertrekpunt een analyse van het huidige landschap in het plan- en studiegebied op te stellen. Geef aan wat als waardevolle kenmerken moet worden benoemd, zowel vanuit de relevante beleidskaders van landschap (groene scheggen, IJmeer, Waterland) en cultuurhistorie (Unesco werelderfgoed Grachtengordel en Stelling van Amsterdam) en de daarin opgenomen doelstellingen als vanuit de ervaring en beleving door omwonenden en gebruikers.

Beschrijf de ambities met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit van het voornemen. Met name voor de Sluisbuurt kan daarbij worden aangesloten bij de al uitgewerkte visualisaties. Geef voor de overige deelgebieden (inclusief het bedrijventerrein) op hoofdlijnen aan welke ruimtelijke kwaliteiten worden nagestreefd voor de beoogde functies. Geef vervolgens aan hoe het voornemen leidt tot veranderingen in het landschap en de beleving ervan en hoe

⁷ De zienswijzen van Waternet en Rijkswaterstaat gaan in op de veranderingen in de waterhuishouding en de mogelijke gevolgen daarvan, met name voor de waterveiligheid en waterkwantiteit.

⁸ In verschillende zienswijzen wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de effecten van hoogbouw, vooral in het geval dat uitgegaan van torens tot 150 meter.

deze veranderingen zich verhouden tot de aanwezige kwaliteiten. Visualiseer de effecten op het landschap vanuit zowel het water als het land.

4.9 Klimaat en energie

Besteed in het MER aandacht aan de (ruimtelijke) mogelijkheden en randvoorwaarden die direct of indirect bijdragen aan het realiseren van de duurzaamheidsdoelen, zoals maatregelen voor energieopwekking, gebruik van restwarmte, warmteopslag en -distributie.⁹

Geef aan in hoeverre de plannen bestendig zijn voor klimaatverandering bij het optreden van het best-case en het worst-case van de meest recente klimaatscenario's. Denk daarbij aan extra waterberging en afvoercapaciteit in perioden van extreme neerslag, eventueel noodzakelijke maatregelen aan de waterkeringen, alsmede aan de punten die hiervoor zijn genoemd bij leefomgevingkwaliteit.

5. Overige aspecten

5.1 Monitoring

Zoals in de notitie R&D aangegeven zal het MER de basis vormen voor meerdere bestemmingsplannen, waarover niet in alle gevallen op korte termijn besluitvorming is te verwachten. Voor de planonderdelen waarover pas op langere termijn besloten wordt geldt dat de daadwerkelijke invulling van het programma mogelijk nog kan wijzigen. Daarnaast kunnen zich in het studiegebied andere ontwikkelingen voordoen die van invloed zijn op deze planonderdelen. Geef in het MER aan op welke wijze de ontwikkelingen worden gemonitord en hoe de resultaten daarvan worden meegenomen bij de besluitvorming. Monitoring dient in ieder geval te leiden tot informatie over de trends in de "maatgevende" milieuruimte voor de diverse deelplannen binnen het voornemen.

5.2 Onzekerheden en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.¹⁰ Geef daarvoor in het MER inzicht in:¹¹

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden;

⁹ Denk hierbij specifiek aan voorzieningen voor stadsverwarming, warmte-/koudeopslag en gasdrukreductie als koudebron.

¹⁰ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

¹¹ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf)

- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.¹²

5.3 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de doelen/ambities en behoefte;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

¹² Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding. Met de oplevertoets wordt ook invulling gegeven aan de (tot op heden veelal niet nagekomen) verplichting tot evaluatie van een MER (artikel 7.39 t/m 7.42 van de Wet milieubeheer).

BIJLAGE 1 : Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Amsterdam

Besluit: vaststellen van bestemmingsplannen Sluisbuurt, de Bedrijvenstrook en de Baaibuurten Oost en West op Zeeburgereiland

Categorie Besluit m.e.r.: D11.2

Activiteit: De gemeente Amsterdam wil de Sluisbuurt, de Bedrijvenstrook en de Baaibuurten Oost en West op Zeeburgereiland herontwikkelen. De bestemmingsplannen moeten ruimte bieden aan o.a. woningbouw, scholen, maatschappelijke voorzieningen en winkels.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie: 18 juli 2016

Kennisgeving in de Staatscourant: 30 juni 2016

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 1 juli t/m 5 augustus 2016

Advies uitgebracht: 13 september 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. J.J. Bakker

mw. Ir. T.B.J. Bremer

dhr. dr. C.A. Linse (voorzitter)

mw. drs. J.P. Siedsma (secretaris)

dhr. ir. J. Termorshuizen

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie de website op de pagina *Wat doet de Commissie* in het hoofdstuk Advisering (www.commissiemer.nl/adviesring/watbiedtdecommissie) .

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3147](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van 15 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 19 augustus 2016 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

